

Pla Estratègic de Desenvolupament Econòmic de la comarca del Maresme

Estratègia

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

SOC

Servei d'Ocupació
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Ocupació

Unió Europea
Fons social europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Aquesta acció està subvencionada pel Servei d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de desenvolupament local, i està finançada amb càrrec als fons provinents del Servei Públic d'Ocupació Estatal del Ministerio de Empleo y Seguridad Social i cofinançada pel Fons Social Europeu.

www.daleph.com

ÍNDIX

1. PRESENTACIÓ DE LA NOVA MARCA DEL TERRITORI.....	3
2. ARQUITECTURA DEL PLA	5
2.1 UN OBJECTIU CENTRAL.....	5
2.2 QUATRE PRINCIPIS RECTORS	6
2.3 FOCUS ECONÒMICS DEL MARESME	7
3. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ	29

1. PRESENTACIÓ DE LA NOVA MARCA DEL TERRITORI

El Maresme té noves perspectives econòmiques que apunten i faciliten la creació de noves identitats territorials a partir de la combinació de Factors Tractors,

- > Al territori es visualitzen grups d'activitat que, corresponent a sectors tradicionals de l'economia del Maresme, tenen la possibilitat de noves orientacions, reinventar-se i participar en processos d'integració en altres sectors d'alta especialització. Es poden identificar focus econòmics i activitats amb capacitat de transformar-se i generar nous clústers econòmics, tal com es descriu més endavant.
- > Al territori hi ha una important xarxa d'actors Públics i Privats amb experiències destacades de cooperació.
- > Al Maresme hi ha actors, tant Públics com Privats, amb capacitat de liderar estratègies territorials i sectorials fonamentades en la generació de partenariats públics - privats - **P3**; i aliances que combinen la concertació públic - privada amb la participació de la ciutadania -**PPC**.
- > Per la comarca es distribueix una rellevant xarxa d'infraestructures i serveis de promoció econòmica amb capacitat per generar estratègies d'integració del territori mitjançant la consolidació de nodes econòmics específics relacionats amb la creació de clústers que enllacen teixit empresarial - infraestructures en diferents punts de la geografia comarcal - actors públics i privats.
- > La diversitat i asimetria del territori pot ser detonant de riquesa i pluralitat, així com la llavor per aconseguir projectar un territori obert a les noves idees i la innovació: **Maresme Territori Lab**.
- > La comarca té espais, infraestructures i serveis amb possibilitats i potencial d'atracció d'empreses, i per donar suport a les iniciatives emprenedores i processos d'acceleració.
- > A la comarca hi ha entorns de formació molt especialitzada i al mateix temps de gran flexibilitat i dinamisme per poder adaptar-se a l'aparició de nous segments d'activitat, i susceptibles de poder desenvolupar línies curriculars que millorin la qualificació de la població activa.
- > Existeixen i convergeixen instàncies de govern capaces d'articular nous escenaris de governança i de govern obert que projectin i promocionin un territori que sent molt

atractiu té possibilitats per ser una gran centralitat econòmica generadora de projectes sostenibles i d'alt impacte en l'articulació del territori.

La comarca té la mesura per ser un espai d'innovació i la seva escala és la de les persones, el seu enginy i el seu talent emprenedor.

EL MARESME A LA TEVA MIDA és la nova MARCA que permet abordar una nova Estratègia pel Maresme i al mateix temps donar coherència a iniciatives que responen a esforços i projectes impulsats per actors interns i altres actors que, sent externs, tenen una forta incidència en el territori.

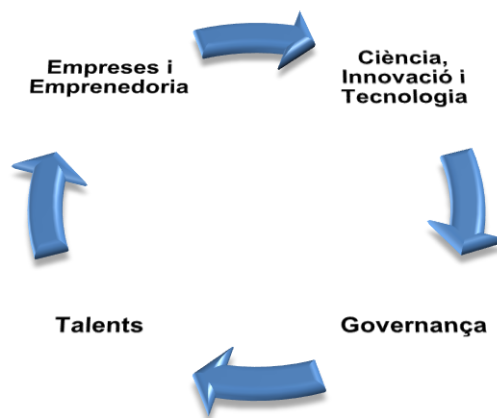
EL MARESME A LA TEVA MIDA ofereix la possibilitat d'encabir i ajustar les iniciatives que estan en curs a una Reflexió Estratègica pròpia i d'acord amb l'oportunitat que aquesta comarca es consolidi com Territori Intel·ligent, amb un destinatari, les persones, i una aposta: el Territori com a motor d'una economia sostenible i inclusiva.

EL MARESME A LA TEVA MIDA: Imagina, Crea, Innova

2. ARQUITECTURA DEL PLA

EL MARESME A LA TEVA MIDA és l'expressió d'una arquitectura territorial, social i institucional atractiva per a la inversió i el cultiu de talents.

És una nova marca per al **TERRITORI** que crea competitivitat i diferenciació a partir de l'equilibri entre diferents forces i capacitats,

I que s'articula a través d'un Objectiu Central, 4 Principis Rectors, 5 Enclavaments Econòmics en què s'assenta la competitivitat, diferenciació i posicionament, 3 Estratègies i 3 Motors de Canvi.

2.1 UN OBJECTIU CENTRAL

Consolidar el Maresme com un espai de constant innovació, moviment, de confluència de talents a les empreses, a les organitzacions i institucions; un territori innovador i creatiu, que es construeix millorant la competitivitat de les empreses i recolzant-se en noves iniciatives i que ofereix estructures organitzatives flexibles en un entorn connectat i col·laboratiu.

El Maresme es projecta com a espai de dinamització i de referència en el qual la societat es desenvolupa en un entorn territorial i virtual en igualtat cap a una societat de coneixement, compromesa, innovadora i sostenible.

2.2 QUATRE PRINCIPIS RECTORS

Territori - Persones- Iniciativa Econòmica - Govern- Innovació

- > **Desenvolupament d'actuacions integrals;** que potenciïn el Maresme com a comarca. Enfortir la identitat i sentiment de pertinença; generació d'apropiació ciutadana i enfortiment de l'interès comú.
- > **Articulació de mecanismes de cooperació econòmica, territorial, i interinstitucional,** fomentant projectes que, en el seu propi disseny, responguin a estratègies de cooperació, concertació i creació d'aliances públic –privada.
- > **Aposta per la innovació i tecnologia** expressades al territori, en les activitats econòmiques, en les persones i en les institucions de govern.
- > **Compromès amb l'impuls d'activitats sostenibles,** amb capacitat de creació de riquesa al territori i oportunitats d'ocupació que permetin les millors condicions de vida de les persones.

2.3 FOCUS ECONÒMICS DEL MARESME

El Maresme és una comarca competitiva i que busca en la diversificació econòmica i la diferenciació, factors de generació de valor.

Estat de l'Art

La base productiva de la comarca s'ha vist substancialment modificada: la crisi del tèxtil ha anat acompanyada de la crisi de la construcció amb un auge dels serveis que no han tingut capacitat suficient per pal·liar els seus efectes. En aquests últims anys la base productiva de la comarca ha donat pas a un rellevant avanç dels serveis i ha patit una gran reducció del pes de la indústria, en particular la vinculada amb el tèxtil. El constant declivi de la indústria tèxtil i la generació d'atur en persones amb baixa qualificació va ser inicialment absorbit per la construcció, fenomen que va alleujar inicialment els efectes del declivi de l'activitat econòmica tradicional per excel·lència.

...I d'una escena de crisi sense recanvi a una nova identitat econòmica

De l'anàlisi realitzada es pot afirmar amb solvència que **el Maresme té noves perspectives econòmiques que apunten i tenen la possibilitat de crear noves identitats econòmiques al territori. Des d'un punt de vista agregat del desenvolupament socioeconòmic del territori, al Maresme, es visualitzen grups d'activitat que estan en una posició consolidada, grups que estan despuntant, activitats que són emergents i noves possibilitats econòmiques derivades de la possibilitat de poder crear clústers econòmics amb activitats que ja tenen una trajectòria i/o tradició a la comarca combinades amb noves activitats** i que es recolzen en la innovació i en la preparació i captació de nous talents. En aquest sentit, s'identifiquen *vocacions econòmiques* vinculades *amb la salut i qualitat de vida, activitats sanitàries i de serveis socials*; *el Maresme centre turístic* que combina el seu caràcter de destinació de sol i platja amb nous segments d'activitat i fins i tot a microsegments relatius al turisme actiu, d'interior, cultural i rural, esportiu, accessible, nàutic o enogastronòmic; *el Maresme centre comercial*, amb especial atenció als productes especialitzats, així com a l'agricultura i la indústria agroalimentària relacionada amb la qualitat de la terra, els productes, les olors i sabors: *l'Agricultura, el turisme rural i la gastronomia*. *El Maresme capital del tèxtil*, que promou la re col·locació de les empreses i que se centra en les estratègies d'innovació i en l'aplicació empresarial de noves vies de competitivitat i de diferenciació. *El Maresme Marítim*, que combina les activitats pesqueres més tradicionals amb noves activitats vinculades al turisme esportiu i nàutic, així com la construcció d'embarcacions i indústries auxiliars; l'activitat comercial i els serveis relacionats amb la pròpia activitat portuària. *El Maresme centre logístic* de grans empreses amb un punt nodal a Tordera.

En un context en què apareixen noves activitats i altres van adquirint nous enfocaments, **s'obre un espai per explorar i potenciar noves formacions i la potenciació de la formació professional ocupacional** de la mà d'actors que ja estan presents al territori com el Tecnocampus o

CETEMMSA, l'Escola Universitari d'Hostaleria i Turisme de Sant Pol, l'Escola Tèxtil de Canet, la FAGEM o la Cambra de Comerç, entre altres.

Quines són les Claus Econòmiques (Enclavaments) del Maresme?

EC1. El Maresme és Vida

A pesar de la situació de crisi existent, si s'analitza el comportament de les activitats dins dels sectors que més evolucionen, **a la Comarca hi ha en aquest moment fins a 20 subsectors que tenen una evolució molt positiva en el període 2008-2013**. Les que millor evolucionen estan vinculades a les activitats sanitàries i serveis socials.

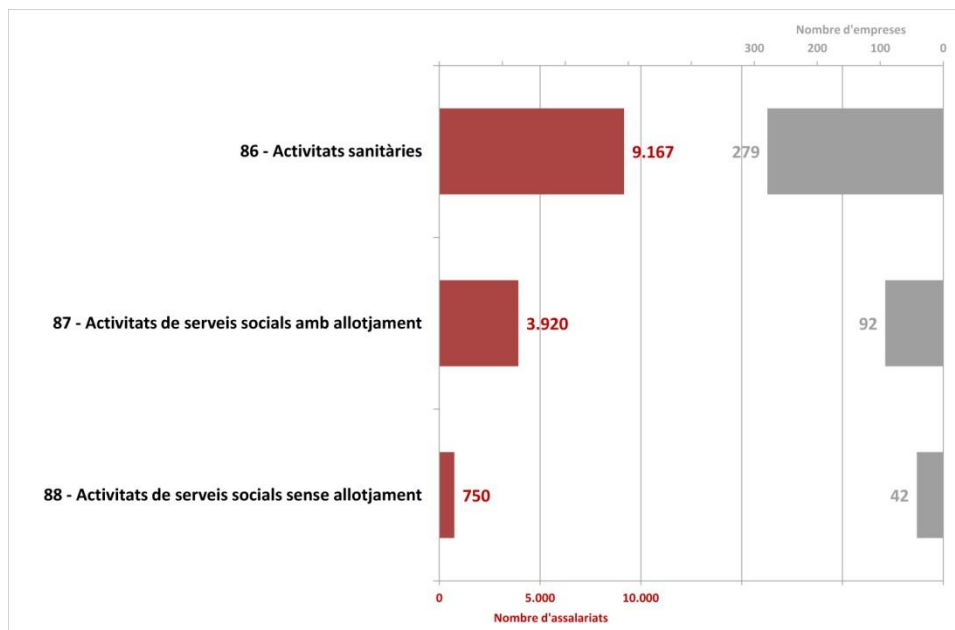
Aquesta secció ha incrementat en termes absoluts, en 31 empreses i 3.418 llocs de treball. Els registres d'aquest sector en aquests últims cinc anys demostren la seva emergència i el nombre d'assalariats entre l'últim trimestre del 2010 i el primer trimestre del 2013 se situa al voltant de 14.000. Cal destacar, per entendre el seu dinamisme, que l'activitat 861 - Activitats hospitalàries, amb la incorporació de personal als hospitals a principis del 2011, el nombre d'assalariats va créixer molt per sobre de totes les variacions mitjanes de l'economia de la comarca.

Hi ha a més cinc activitats incloses en la secció amb un creixement sostingut en el temps com són:

- > Activitats de serveis socials amb allotjament a persones grans i persones amb discapacitat física
- > Altres activitats sanitàries
- > Activitats de serveis socials amb allotjament i cures d'infermeria
- > Activitats de serveis socials amb allotjament a persones amb discapacitat psíquica, malalts i drogodependents

- > Altres tipus d'activitats de serveis socials sense allotjament.

Maresme. Activitats sanitàries i serveis socials. Nombre d'empreses i persones assalariades per divisió CCAE'09. 2013 (1T)

També el conjunt de treballadors autònoms que es dediquen a aquest sector al Maresme ha experimentat un creixement sostingut durant els últims cinc anys. Les afiliacions s'han incrementat a un ritme mitjà del 0,81% trimestral entre el primer trimestre del 2008 i el del 2013. En aquest període, el nombre de persones d'alta en aquest règim de la Seguretat Social han augmentat en un 17,3%, per situar-lo en 1.098 persones afiliades.

L'augment de l'afiliació en els àmbits de les activitats sanitàries i serveis socials es deu en exclusiva al creixement de les persones que s'ocupen per compte propi en la secció d'Activitats sanitàries, que amb una increment del 19,6% en 5 anys, i compensa els decreixements d'afiliació a les seccions 87 i 88 de serveis socials.

Malgrat un lleu retrocés en el nombre de persones treballadores al llarg de 2012, el sector manifesta una tendència ferma de creixement en l'àmbit del treball autònom. Sobretot en el subsector sanitari.

Gairebé la meitat de les empreses del sector Sociosanitari opera a l'activitat **862**-Activitats mèdiques i odontològiques (48,9%) en la qual treballen 680 persones (3,4 persones ocupades per empreses per terme mig).

El 57,9% dels persones assalariades en empreses d'aquesta divisió presten els seus serveis a les 9 empreses de l'activitat **861**-Activitats hospitalàries. Els hospitals fan servir, per terme mitjà a 890,1 persones cadascun.

A la secció 86- Activitats sanitàries, l'activitat en què més empreses operen és la **862**-Activitats mèdiques i odontològiques. Amb 202 companyies respon al seu paper preponderant en el sector. La segueix la **869**- Altres activitats sanitàries, amb 68 empreses. En nombre de persones ocupades, la **861**- Activitats hospitalàries compta amb 8.011 persones assalariades, el 87,4% del total d'aquesta secció. Les dues activitats compten amb un nombre de persones ocupades molt significatiu.

Les activitats **873**-Activitats de serveis socials amb allotjament a persones grans i persones amb discapacitat física i **871**-Activitats de serveis socials amb allotjament i cures d'infermeria són les que presenten major nombre d'empreses i persones ocupades dins la secció 87- Activitats de serveis socials amb allotjament. 41 empreses i 1.806 persones assalariades en la primera i 35 empreses i 1.657 persones assalariades en la segona.

A la secció 88 - Activitats de serveis socials sense allotjament, les dues activitats que inclou: **881**-Activitats de serveis socials sense allotjament a persones grans i persones amb discapacitat i **889**-Altres activitats de serveis socials sense allotjament mantenen certa paritat quant a nombre de persones ocupades (446 i 304 respectivament) i a nombre d'empreses (19 i 23).

Les localitats en què es registren més nombre de persones ocupades i volums més grans de facturació en aquest subsector són: Mataró, Alella, Calella i Arenys de Mar, cadascuna d'elles amb més de 200 persones ocupades i 7,5 milions d'euros.

El majors índex d'ingressos per empresa i persones ocupades per empresa es produeix en l'activitat d'Assistència en establiments residencials per a persones amb discapacitat física, amb una mitjana de 3,6 milions d'euros i 108 persones ocupades per cada empresa.

Les activitats que generen els majors índex d'ingressos anuals en relació amb el nombre de persones ocupades són les activitats de medicina especialitzada, odontològiques, medicina general i altres activitats sanitàries.

Aquest sector, a més de la rellevància que es desprèn de les dades proporcionades, s'acompanya d'actors que estan generant espais de contínua innovació, com CETEMMSA en la línia d'investigació, i estimulants xarxes d'investigació d'aplicacions tecnològiques en la medicina, com la Fundació TicSalut i TECNOCAMPUS que, a més dels espais d'innovació, forma a les persones a través d'un grau d'infermeria, així com la rellevant iniciativa privada que integra l'entramat empresarial.

Per tot això, avui el Maresme té la possibilitat de consolidar una marca territorial que pivoti al voltant de la Salut des d'una concepció més àmplia i associada a tres àrees d'intervenció:

1. **SALUT AMB ATENCIÓ A LES PERSONES QUE TENEN NECESSITATS ESPECIALS.** Tal com s'ha detallat anteriorment, en els últims anys el dinamisme econòmic - tant pel que fa a empreses com a treball autònom - és molt alt i permet albirar graus d'especialització en persones amb necessitats especials, discapacitats i gent gran .

2. **SALUT, BELLESA I BENESTAR**¹. El Maresme és una comarca molt atractiva i reconeguda pel seu clima i la qualitat de vida, dos grans valors del territori que conviden a les persones a associar el territori amb salut i benestar.

La Comarca té condicions idònies per projectar-se com a destinació que motiva a les persones a viatjar durant un determinat període de temps per:

- > **Obtenir tractaments professionals i mèdics en la destinació** (com ara rehabilitació, cirurgia dental o plàstica, infertilitat, oncologia, estètica corporal o facial, entre d'altres).
 - > **O bé serveis relacionats amb oci saludable**. En aquest cas, les persones es desplacen per gaudir de llocs on trobin diversions sanes, educatives i recreatives alhora que cuiden la seva salut. També englobaria a persones que busquen climes i ecosistemes que siguin benèfics per a la salut i que al seu lloc de residència no en gaudeixen.
3. **EL MARESME TERRITORI SALUDABLE**. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) estableix que una ciutat- i un territori - és saludable, quan contínuament està desenvolupant polítiques públiques i la creació dels entorns físics i socials que permeten a les seves persones recolzar-se mútuament en la realització de totes les funcions de la vida i assolir el seu ple desenvolupament.

La vida al Maresme és reconeguda i valorada, tant per les persones que decideixen venir a viure com per part de les empreses. Avui, molts dels residents són persones que s'han desplaçat des de Barcelona o des d'altres comarques i avui al Maresme hi ha un important parc de segones residències de persones amb alt poder adquisitiu.

Es proposa associar la marca territorial *un territori saludable* des de la perspectiva de conceptualitzar la salut com l'estat complet de benestar físic, mental i social. Es proposa concebre la comarca com a espai saludable, segur i, com a tal, emfatitzar els seus valors en la introducció de l'esport com a factor d'hàbits saludables en totes les etapes de la

¹ Aquesta activitat està molt vinculada amb l'activitat turística i per elaborar el seu detall s'han emprat els anàlisi i conceptualitzacions que es realitzen dins del turisme. En aquest ordre, tal com reconeix l'Institut de Turisme d'Espanya (Turespaña) encara no hi ha una definició clara i unànimement acceptada per totes les entitats, institucions i experts relacionats amb la temàtica (ni tampoc a nivell internacional), sobre el què significa el concepte "turisme de salut" (molt diferent al problema del turisme sanitari públic). No obstant això, si es pren com a base la definició de la terminologia "salut" de la World Health Organization (WHO), podem interpretar el concepte "turisme de salut" de la manera:

"El Turisme de salut s'entén com aquells productes, instal·lacions i serveis que s'han dissenyat per recuperar, millorar i/o mantenir la salut a través d'una combinació d'activitats de rehabilitació, curació, oci, recreació i/o educatives, en un espai allunyat de les distraccions del treball i la vida diària".

vida; l'esport com a activitat econòmica, com a generador d'oportunitats d'inclusió i com a eina educativa.

Es proposa la introducció d'hàbits saludables vinculats amb el menjar i el seu delit. La construcció i consolidació d'aquesta marca implica,

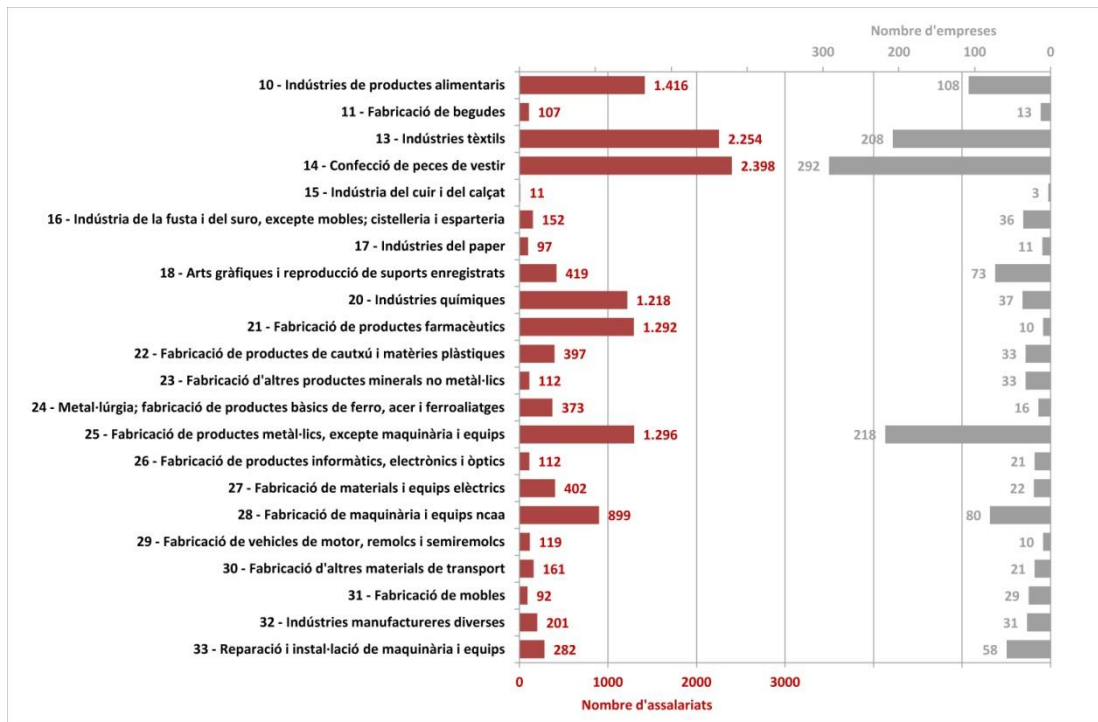
- > Disposar de serveis sanitaris de qualitat i accessibles
- > Tenir serveis i recursos de proximitat adequats
- > Fomentar l'esport com a factor de trobada i integració
- > Introduir la cultura del bon menjar i el bon viure

EC2. El Maresme, Et Vesteix

Més de la meitat (52,7%) de les empreses de la comarca que desenvolupen la seva activitat al sector Industrial es dediquen a la Confecció de peces de vestir, Indústries tèxtils o Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips. La Confecció de peces de vestir destaca per sobre la resta d'activitats del sector, amb 292 empreses mercantils.

El 53,3% de les persones assalariades del sector industrial del Maresme eren persones ocupades per compte aliè en empreses de les següents divisions: Confecció de peces de vestir, Indústries tèxtils, Indústries de productes alimentaris i Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips. Entre les dues de l'àmbit de la manufactura tèxtil i de punt ocupen a 4.652 persones.

Maresme. Indústries manufactureres. Número d'empreses i persones assalariades per divisió CCAE'09. 2013 (1T)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social (Agrupació: CCAE 2 dígits).

De la combinació d'ambdues magnituds es pot concloure que les divisions relacionades amb el tèxtil i amb més implantació i activitat a la comarca són:

13 - Indústries tèxtils

14 - Confecció de peces de vestir, que es l'activitat de confecció primordial al Maresme

En l'àmbit del treball autònom, el volum de persones autònomes desenvolupen la seva activitat en el sector de la indústria tèxtil i de les peces de vestir són a 936; d'aquests el 70,0% s'ubiquen en la divisió de Confecció de peces de vestir, i el 30% restant en Indústries tèxtils.

Tal como resulta del diagnòstic, la base productiva de la comarca s'ha vist substantivament modificada per una aguda crisi del sector tèxtil. Des d'una perspectiva dinàmica, el sector ha reduït el nombre d'empreses en activitat a un ritme mitjà de 2,3% trimestral entre el primer trimestre de 2008 i el primer de 2013. Entre aquestes dates s'ha perdut un 38,1% net de les empreses dels àmbits tèxtil, punt i peces. El decreixement ha estat especialment virulent a la secció 14 de Confecció de peces de vestir; en el treball autònom des del primer trimestre del 2008 fins a l'actualitat aquest sector ha vist reduït el cens un 34%.

Els municipis que tenen més nombre d'empreses d'aquest sector són Mataró (amb pràcticament el 75% de les empreses), Pineda de Mar, Cabrera de Mar i Argentona.

El major nombre de les empreses del sector a Mataró es classifica en les activitats de Confecció d'altres peces de vestir exteriors, Fabricació de teixits de punt, Confecció d'altres peces de vestir i accessoris, Confecció d'altres peces de vestir de punt, Acabat tèxtils, Fabricació d'altres productes tèxtils i Fabricació de teixits tèxtils.

Tot i que els paràmetres de creació d'activitat no siguin favorables, la seva alta concentració d'empreses, i el seu gran impacte en l'ocupació, en instal·lacions avui infrautilitzades i donada la seva capacitat per generar ingressos, requereixen prestar especial atenció i donar suport al desenvolupament d'iniciatives que impliquin,

1. **ESPECIALITZACIÓ, INNOVACIÓ EN TEIXITS I CREATIVITAT EN LA SEVA APLICACIÓ. SMART TÈXTILS.** Es proposa construir una nova identitat del Maresme vinculada a l'educació, recerca, transferència de tecnologia i serveis a les empreses.
Es proposa atreure grups de recerca internacionals i les unitats de desenvolupament d'activitats econòmiques vinculades a la moda, teixits industrials, a l'esport i a la salut - salut i benestar.
2. **ATRACCIÓ DE NOVES EMPRESES** a les que se'ls ofereixi sòl, serveis, qualitat, mà d'obra qualificada/amb molta experiència en el sector; proximitat als mercats i vies de comunicació.
3. **RELOCALITZACIÓ AL TERRITORI D' ACTIVITATS TÈXTILS**, impulsant la cooperació entre els tallers i unitats de producció.
4. **RECICLATGE I MODA SOSTENIBLE**, fomentant iniciatives amb joves dissenyadors.

Aquests elements venen reforçats per l'existència d'iniciatives i marcs europeus de cooperació com la Xarxa ACTE - hi ha actors al territori amb capacitat de lideratge com són TecnoCampus, CETEMMSA, ASEGEMA entre d'altres, i l'Escola Universitària de Canet de Mar amb 3 eixos d'actuació: formació, recerca i suport a les empreses.

EC3. El Maresme, Destí Turís+tic

El subsector turístic² és un sector rellevant en l'economia del Maresme que aprofita el patrimoni natural i immaterial de la comarca com a font de generació d'ingressos a través de l'atracció i estada de visitants, **vinculat de manera molt específica al segment de sol i platja** i amb una exploració incipient cap a d'altres segments d'activitat turística com és el rural-natural, cultural i patrimonial, de reunions, enogastronòmic, turisme de salut i bellesa, esportiu, nàutic i altres microsegments emergents.

² Dins d'aquest subsector s'engloben les activitats 55, 56 i 79 de la CCAE'09 que correspon als serveis d'allotjament, serveis de menjars i begudes i agències de viatges i operadors turístics.

La costa Barcelona-Maresme des de fa més de cinquanta anys ha estat una destinació associada al segment de sol i platja, sent el Maresme la comarca amb major activitat turística de la província de Barcelona³, concretament pel que fa a la franja litoral que va des de Calella fins a Malgrat de Mar, i vinculada al tipus de turisme anteriorment referit. El 2011 se situa en la cinquena posició respecte a altres marques turístiques catalanes en viatgers, i en la quarta posició en nombre de pernoctacions.

En l'anàlisi de l'Informe anual de l'activitat turística a la Costa Barcelona-Maresme es desprenen les següents conclusions: pel que fa a l'**ocupació assalariada**, l'augment del nombre de persones assalariades rau en l'increment de treballadors en les divisions econòmiques de *Serveis d'allotjament* (3,03%, 76) i de *Serveis de menjars i begudes* (0,8%; 47) mentre que ha disminuït en el cas d'*Agències de viatges i operadors turístics* (-0,85%; -4). En el cas de l'**ocupació autònoma**, el nombre de persones treballadores ha crescut en els *Serveis d'allotjament* (5,65%, 7) però, en canvi, ha baixat en el cas dels *Serveis de menjars i begudes* (-3,36%; -99) i en el d'*Agències de viatges i operadors turístics* (-1,44%; -2).

Pel que fa a l'activitat econòmica, mesurada aquí amb el volum d'empreses, un any més evoluciona de manera favorable en comparació amb l'any anterior. L'augment es computa amb 31 comptes de cotització més de mitjana que un any abans, amb un increment relatiu del 2,09%.

L'increment d'empreses es concentra en les divisions econòmiques dels *Serveis d'allotjament* (4,85%, 8) i els *Serveis de menjar i begudes* (2,05%; 26) mentre que les dedicades a *Agències de viatge i operadors turístics han disminuït* (-5,77%; -3).

Una de les característiques de l'estructura empresarial d'aquest subsector és que la dimensió de les empreses és petita, la major part són microempreses. Una altra característica consubstancial al gran pes que té el segment sol i platja és l'estacionalitat, que condiona que l'evolució interanual fluctuï fins i tot amb índexs negatius, a més de condicionar la dimensió de les empreses, l'estabilitat i la qualitat de l'ocupació.

La major concentració d'hotels se situa a la zona litoral, especialment als municipis de Calella, Pineda de Mar, Santa Susanna i Malgrat de Mar, amb més d'onze establiments. Els establiments rurals es concentren a Tordera i Palafolls.

Durant l'any 2012 la comarca del Maresme va rebre 1.315.060 viatgers que van realitzar 6.539.870 pernoctacions. Gairebé unes 300.000 nits més que durant el 2011, però amb una tendència negativa el 2013. El nombre total de pernoctacions en aquest últim any va ser de 6.391.300, i el nombre de turistes s'ha reduït a 1.302.900.

Del total de viatgers que ha rebut la comarca durant el 2012, 1.077.603 són registres d'hotels, amb un nombre de pernoctacions de 5.426.372 i un 71% de llocs de treball, que és un 2,1% inferior al 2011; el 2013 es redueix al 70,70%. Els registres en establiments d'acampada són 237.456 amb un volum de pernoctacions de 1.113.498 i un nivell d'ocupació del 49,1% que, si bé representa una baixada del 6,6% respecte a 2011, el 2013 puja se situa en el 50,10%.

³ Es considera la província sense els índexs de Barcelona ciutat.

L'any 2013 el 67,90% del perfil de turistes eren europeus, el 8,50% espanyols, el 21,40% de Catalunya i el 2,10% d'altres països. L'edat mitjana del turista el 2012 va ser de 41,89 anys. Pineda de Mar destaca per la recepció d'un major nombre d'individus entre 15 a 17 anys i Malgrat de Mar i Calella van a rebre els perfils més grans i jubilats. Respecte a la classe socioeconòmica, segons les dades de l'informe de l'impacte turístic, ha augmentat el nombre de turista amb un nivell alt/mig-alt respecte al 2011 amb lleugers decreixements en la mitjana-baixa i baixa.

Així mateix les tendències globals estan fent emergir noves aproximacions a les seleccions de les destinacions turístiques i al concepte d'experiència que les persones volen viure. En aquest sentit, la irrupció de les tecnologies ha estat un element fonamental que encara té molt camí per recórrer. Per un costat, en com gestionar la destinació: com es mostra la destinació, quina informació es té i quina es necessita, com es duen a terme les cerques sobre les destinacions, les paraules clau, la gestió de a informació, etc. per altra banda com aquestes tecnologies permeten definir els productes, dirigir-los a nous segments o públics objectius i aconseguir major conversió de la destinació.

Al Maresme hi ha projectes que emanen moltes vegades de la iniciativa d'una població (i no tant d'una estratègia territorial) i del dinamisme empresarial tant en les activitats tractades en aquest apartat com en altres activitats que estan tenint creixements positius i que es vinculen a activitats d'entreteniment. Hi ha actors amb capacitat de lideratge tant en el procés de desenvolupar productes (promocionar-los i preparar les empreses per poder oferir productes i serveis de qualitat) com són el Consorci de Promoció Turística del Maresme, la D.O. d'Alcella, les diferents associacions turístiques i fundacions de caràcter local, Gremis d'Hostaleria presents al territori, la Diputació de Barcelona, l'Agència Catalana de Turisme, el MaresMés que projecta el turisme nàutic o el TecnoCampus que actualment està oferint una doble titulació en Administració d'Empreses i gestió de la Innovació, Turisme i Gestió del Lleure, entre altres actors.

En definitiva, si bé és cert que el subsector turístic al Maresme no està exempt dels efectes de la situació econòmica i fins i tot als canvis en la demanda i perfil del turista, té una major capacitat que altres sectors per poder reduir l'impacte de la crisi en la destrucció d'activitat i ocupació, i és un sector al qual cal prestar especial atenció i impulsar de manera decidida. La diversificació del producte turístic, la qualificació de la destinació, la professionalitat i el posicionament del Maresme en nous mercats i segments turístics, així com l'impuls de mesures que esmorteixin l'estacionalitat, seran algunes de les estratègies a emprendre.

La proposta que recull aquesta estratègia és la d'impulsar al Maresme com a centralitat turística en diversos segments:

1. **SALUT, BELLESA I BENESTAR.** Una de les característiques d'aquest tipus d'oferta turística és que pot atendre diferents segments demogràfics: joves que principalment requereixen serveis de fitness i benestar; famílies joves amb nens petits que busquen

gaudir dels spa's i parcs aquàtics; adults, que viatgen en parella i sol·liciten mètodes curatius, tractaments antienvelliment i experiències relaxants; mercat sènior que és el grup que utilitza en major mesura serveis preventius tradicionals i les seves estades són més prolongades.

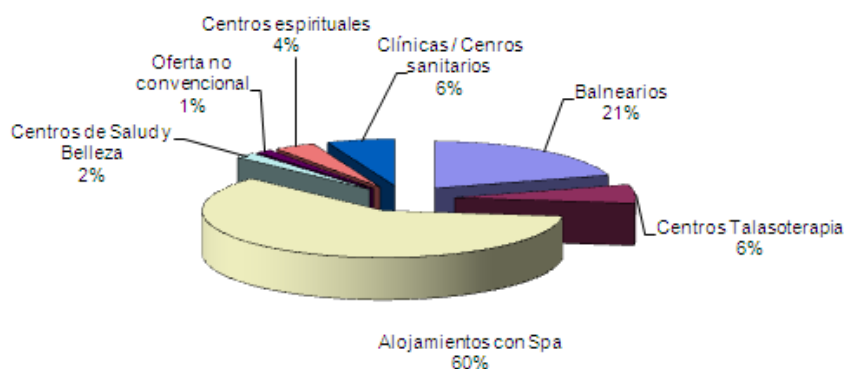
I oferint recursos i productes especialitzats

Segons l'estudi realitzat per l'Institut de Turisme d'Espanya sobre el Turisme de Salut, l'oferta turística espanyola representa un producte turístic minoritari enfront de l'oferta global espanyola, situant-se sobre el 3 % de l'oferta existent, si bé totes les dades apunten que és un sector emergent i amb capacitat de disminuir els efectes de l'estacionalitat.

L'oferta de turisme de salut / Wellness a Espanya es limita als productes relacionats amb els beneficis de l'aigua i del mar i pel que fa a la tipologia de l'oferta es concentra especialment en establiments hotelers de més categoria.

Quant a la tipologia de l'oferta, tal com es posa de manifest en el següent gràfic, predominen els SPA com a oferta complementària als establiments turístics (fonamentalment en establiments de 4 i 5 estrelles). Seguits per l'oferta de Balnearis i en menor mesura la relacionada amb les tècniques de Talassoteràpia i Centres Sanitaris.

Volum d'oferta de turisme de salut / wellness a Espanya

Font: Institut de Turisme d'Espanya. Estudi Turisme de Salut.

Avui la marca Maresme té una bona valoració, i dins dels municipis que destaquen per la seva qualitat turística s'hi troben: Calella per les seves platges, comerços, entreteniment i oci nocturn; Pineda de Mar, per la seva seguretat i Santa Susanna per la qualitat/preu dels allotjaments, neteja i qualitat ambiental entre altres valors. Existeixen actualment iniciatives de promoció turística a través dels museus, rutes guiades pels municipis vinculades a la tradició del vi, la gastronomia i de l'excel·lent qualitat dels productes de la

terra, que permeten combinar el turisme de sol i platja amb destinacions turístiques familiars (aquestes es concentren a Calella, Pineda de Mar, Santa Susanna i Malgrat de Mar) i altres productes específics i diferenciats arrelats a la cultura i el patrimoni, o altres intangibles com es la salut.

Al Maresme hi ha infraestructures turístiques, concretament a Santa Susanna i Pineda, que estan de fent clares apostes per millorar la seva qualitat, i 12 municipis participen en el Sistema Integral de Qualitat Turística Espanyola en Destinació (SICTED), juntament amb un total de 75 empreses i serveis turístics el 2011. I, al Maresme, hi ha recursos i compta amb un important nombre d'activitats sanitàries i serveis socials amb allotjament i sense allotjament que poden encaixar de tal manera que la comarca es pugui promocionar dins de les destinacions turístiques vinculats a la medicina i dins de les xarxes de turisme de tercera edat relacionats a espais de cura, estades en centres amb alta qualitat de vida i centres d'atenció especialitzada.

2. **RURAL - NATURA.** El Maresme té condicions privilegiades que li permeten enfortir aquest tipus de turisme que, al seu torn, engloba una important relació d'activitats associades a turisme ecològic o ecoturisme; turisme verd; agroturisme; turisme d'interior, cultural i turisme actiu.

El Maresme ofereix un gran patrimoni natural, proximitat a l'agricultura local, la possibilitat de desenvolupar productes turístics vinculats a hàbits saludables i múltiples opcions de turisme urbà de gran atractiu i valor complementari.

Avui l'oferta del Maresme d'allotjaments rurals és reduïda i el seu nivell d'ocupació és baix però existeix l'oferta, la possibilitat de poder desenvolupar l'interior del Maresme com a destinació rural i un important pol d'oferta de recursos d'allotjament als municipis de Tordera i Palafolls susceptibles d'abanderar un segment que, no sent principal, sí que pot ser complementari d'altres segments turístics com el gastronòmic o cultural.

3. **ENOLOGIC/GASTRONÒMIC.** Si bé no hi ha una definició universal de turisme enogastronòmic, l'Organització Mundial del Turisme, en el seu informe global sobre turisme gastronòmic (2012), defineix aquest tipus de turisme de la següent manera:

"El turisme gastronòmic s'aplica a turistes i visitants que planifiquen els seus viatges, parcialment o totalment, per provar la cuina o per dur a terme activitats relacionades amb la gastronomia del lloc".

Maresme té productes, té art i té base per generar un enclavament al voltant de la gastronomia.

Es proposa potenciar la gastronomia vinculada a la identitat i a la terra. Per a això es compta amb un gran volum de restaurants de qualitat, cultura de qualitat en els productes i la possibilitat de combinar mar i muntanya. Al Maresme ja hi ha rellevants

iniciatives i esdeveniments vinculats a la gastronomia i a la promoció de productes com el pèsol, la de la mongeta del ganxet (amb DOP) o el maduixot; programes de qualitat agroalimentàries i ramaderes promoguts per Tordera, una Denominació d'Origen i un centre universitari, l'Escola Universitària d'Hostaleria i Turisme de Sant Pol de Mar. Al Maresme hi ha actors amb capacitat de lideratge, tant des d'una visió col·lectiva com des d'una visió més vinculada a la projecció internacional.

El Maresme, un enclavament gastronòmic que combina producte - formació - art - bones infraestructures. El Maresme un mapa de sabors.

4. **CULTURAL.** Hi ha diversos enfocaments. Es pot definir turisme cultural aquell la motivació del qual és conèixer, aprendre i estudiar d'altres cultures.

Espanya té una excel·lent posició dins del context internacional, ocupant un lloc rellevant de les motivacions d'elecció de destinació i el Maresme té una rellevant oferta cultural - no sempre coneguda - que relaciona la seva història des dels laietans, època medieval i esplendor modernista amb la seva història econòmica.

5. **NÀUTIC.** La comarca disposa d'infraestructures portuàries que li permeten explorar nous segments d'activitat dins l'àmbit nàutic i fins i tot turisme de creuers. Actualment hi ha cinc ports amb més de 4.000 amarratges i infraestructures en les platges i ports accessibles. Des del 2010 hi ha un conjunt d'entitats de la comarca, tant públiques com privades, que estan treballant diferents estratègies per impulsar activitats relacionades de manera estreta amb l'àmbit marítim i es disposa d'estacions nàutiques, com és el cas de Santa Susanna que ofereix una important connexió de turisme de sol i platja, destí familiar i activitats nàutiques.

Amb base en el Clúster Maresme Marítim, es proposa promoure noves activitats que enllacin la indústria, els serveis a les empreses, les persones, el turisme, els esdeveniments esportius, l'oci, la salut i benestar.

Es busca enllaçar la infraestructura portuària amb el seu caràcter de "porta d'entrada" en la qual el turista pot conèixer la cultura, la història, patrimoni, la gastronomia o naturalesa de la comarca.

Es pretén enllaçar l'activitat dels ports esportius amb l'atracció de creuers. Espanya el 2011, ocupava ja la sisena posició en nombre de creuers a nivell mundial i la quarta a Europa. L'OMT pronostica una excel·lent evolució d'aquest segment turístic i el Maresme té condicions d'arribada, oferta de serveis i recursos que li permeten projectar dins d'aquest important mercat.

6. **ALTRES SEGMENTS EMERGENTS.** Avui estan apareixent múltiples formes de turisme i cada vegada amb caràcter més especialitzat i vinculat al concepte turisme -experiència.

S'estan desenvolupant corrents de segments o microproductes amb importants perspectives econòmiques i amb una despesa mitjana elevada. Cal destacar el turisme accessible, segment amb una gran demanda i per al qual instal·lacions portuàries i les platges avui ja estan preparades per acollir aquest tipus de turista; el turisme científic, turisme pesquer, turisme ecològic i sà -referit anteriorment-, el turisme esportiu, *singles*, LGBT i el propi turisme de luxe associat a mercats molt rellevants com és el mercat xinès i el rus.

El Maresme no és aliè a aquesta tendència i per part d'alguns municipis s'han endinsat en certs segments com és el turisme familiar concentrat en els municipis de Calella Pineda, Santa Susanna, Pineda i Malgrat de Mar, turisme pesquer a Arenys de Mar o el turisme associat a proves esportives especialitzades com és el Challenge Costa de Barcelona- Maresme que vincula la comarca, a determinats municipis i, de forma molt especial, a Calella, com alguns dels exemples que es poden donar.

Si bé el perfil de turista corresponent a aquests microsegments no es pot catalogar en un grup, el seu comportament afavoreix la desestacionalització, tenen major capacitat de despesa i major interès cultural i per un turisme més actiu i permeable a noves propostes.

EC4. Centre Comercial⁴

El Comerç és el sector que més fluxos econòmics genera a la comarca i, per tant, és d'importància estratègica per a l'economia del Maresme i per al seu desenvolupament social i econòmic. El sector es troba al capdavant de l'activitat econòmica tant per nombre d'empreses i persones assalariades com per compte d'empreses com per nombre de persones treballadores autònomes.

El 28,6% de les empreses de la comarca té com a activitat el comerç. Aquestes empreses comercials tenen persones assalariades al 20,2% del total persones assalariades per empresa al Maresme.

Segons la CCAE'2009, el sector Comerç a l'engròs i al detall el componen tres divisions:

⁴ S'està considerant com enclavament econòmic en la mesura que té un gran impacte en el teixit empresarial actual però no està molt clar el seu potencial com a clúster. Pendent de ser tractat.

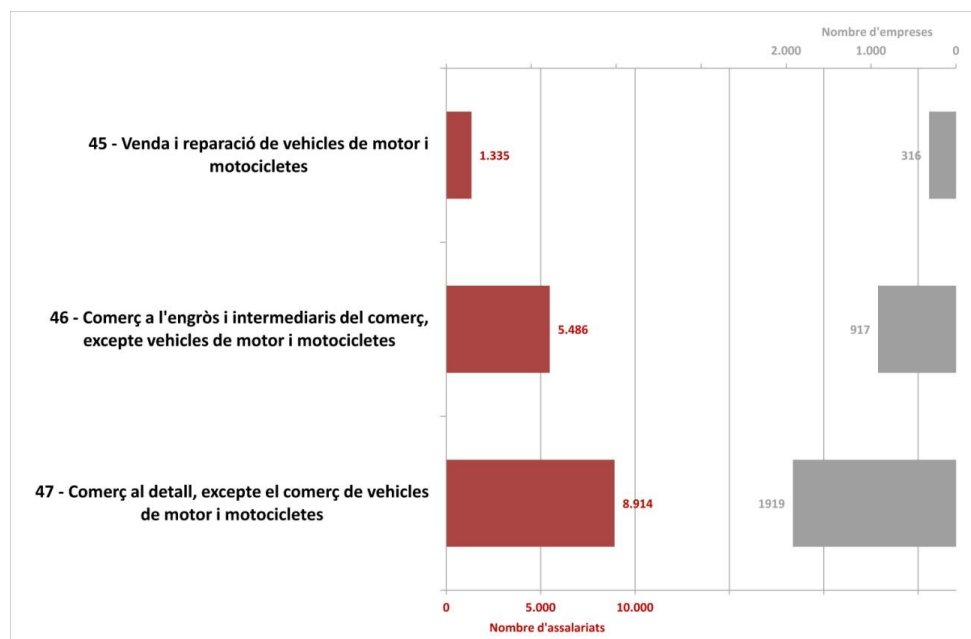
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes
47	Comerç al detall, excepte vehicles de motor i motocicletes

El pes de cadascuna d'aquestes tres divisions d'activitat és molt diferent. La principal activitat comercial a nivell de divisió és la 47- Comerç al detall. En l'activitat s'enquadra el 60,9% de les empreses comercials de la comarca i ocupa al 56,7% de les persones assalariades d'aquest sector.

I dins d'aquesta divisió destaquen les activitats 477 - Comerç al detall d'altres articles en establiment especialitzats i 472 - Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats.

Al Maresme destaquen dos espais de gran projecció per la seva activitat comercial: Mataró i Calella. A aquests dos eixos s'hi pot sumar Pineda de Mar en la mesura que prosperi la iniciativa de crear un gran centre comercial obert relacionat amb productes catalans.

Maresme. Comerç a l'engròs i al detall. Nombre d'empreses i persones assalariades per divisió CCAE'09. 2013 (1T)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social (Agrupació: CCAE 2 dígit).

EC5. Nàutic⁵

L'àmbit activitat relacionat amb els ports marítims i la nàutica no es recull expressament en codis d'activitat econòmica (CCAIE-2009) concrets, sinó que apareix disgregat en múltiples activitats que a més comparteixen amb altres sectors, com les auxiliars (comerç, serveis, transports, administratives, etc.) o les genèriques (turisme).

La multitud d'activitats que implica el sector nàutic en diverses seccions pot comportar una alta dosi d'heterogeneïtat de les empreses que actuen al sector, per això, no és possible determinar un perfil concret d'empresa nàutica, marítima, marina o portuària, ni caracteritzar amb profunditat el teixit empresarial d'aquest sector clau al Maresme.

L'observatori de Desenvolupament Local del Maresme ha desenvolupat una línia de treball dedicada als àmbits marítim, i s'ha publicat un informe sobre la situació actual del sector marítim i nàutic. En aquest informe es tracten temes relacionats amb els ports i aspectes mediambientals o les platges, i s'enquadra dins d'aquesta activitat la pesca professional, la indústria nàutica, la nàutica esportiva i d'oci, i la formació, relacionant tots els àmbits marítim existents a la comarca i fent un seguiment del clúster marítim.

En aquest informe s'estableix que el nombre de persones ocupades a la indústria nàutica entre 2008 a 2012 ha passat de 332 a 215, i dins del turisme marítim s'identifiquen un total de 27 empreses nàutiques el 2013, i 12 empreses amb activitats adaptades per a persones amb mobilitat reduïda.

A més del que s'ha exposat, el projecte Maresme Marítim es configura com a plataforma que permet organitzar i dirigir la col·laboració i la generació de sinergies empresarials i institucionals en aquest sector i agrupa 484 unitats d'activitat econòmica. El seu objectiu és impulsar i potenciar l'acció econòmica del sector marítim i nàutic del Maresme perquè es creïn activitats que generin llocs de treball, millorin la qualificació professional i diversifiquin l'economia del territori, així com promocionin i activin les sinergies que existeixen entre el mar i les activitats socioeconòmiques del sector marítim i nàutic com a conjunt d'activitats emergents de gran valor.

Els promotors públics i privats que impulsen el Clúster Maresme Marítim⁶ han establert els següents objectius:

- > Impulsar noves accions formatives i nous perfils professionals.
- > Potenciar la indústria marítima de construcció, manteniment, reparacions i reformes d'embarcacions.
- > Fomentar la creació d'empreses i llocs de treball a totes les vessants marítimes, esportives, formatives i d'oci.

⁵ Dentro de este enclave se puede pensar en estructurar subgrupos dentro del clúster dada la variedad de actividades y la agrupación territorial distinta que se produce de las mismas.

⁶ Informació extreta de Maresme Marítim

- > Fomentar noves fórmules empresarials lligades a la indústria marítima, en el món del mar i en concret a la pesca.
- > Promoure noves activitats que entrellacin la indústria, els serveis a les empreses i les persones, el turisme, els esports, l'oci, la salut i el benestar.
- > Ajudar a la internacionalització de les activitats empresarials, esportives, tecnològiques, etc. desenvolupades pel sector marítim del Maresme.
- > Promoure la cooperació i l'intercanvi de coneixements amb altres clústers del sector marítim i altres ports i fronts marítims, especialment de la mediterrània.
- > Crear un observatori amb indicadors de seguiment de l'estructura i conjuntura de les activitats marítimes del Maresme

I articulen les seves actuacions sobre dues línies de treball:

- > Promoure ofertes formatives adequades a les necessitats empresarials actuals i emergents.
- > Fomentar la col·laboració empresarials entre els diferents àmbits del sector marítim per a generar noves activitats i llocs de treball.

El projecte realitza una valoració econòmica dels ingressos que genera el clúster de 160,4 milions d'euros a l'any, així com una estimació de 4.866 llocs de treball. El turisme, com a part del sector nàutic, implicaria a 196 activitats que generarien 59.500.000 d'euros anuals i un mercat de treball de l'ordre de 2.699 llocs de treball. Per la seva banda, els serveis i la indústria marítima activen a 82 unitats d'activitat econòmica, 1.919 llocs de treball i generen ingressos per 91,6 milions d'euros l'any. Les pesca apareix com a activitat de segon ordre i minoritària, a més d'altres activitats auxiliars i complementàries.

El clúster identifica les següents activitats de pes en l'actualitat o amb potencial a futur:

- > Pràctica d'esports, oci i esdeveniments esportius singulars.
- > Pesca i aqüicultura.
- > Pesca i activitats d'esbarjo familiar.
- > Construcció d'embarcacions i indústria auxiliar.
- > Noves tecnologies i biotecnologia blava aplicades al sector marítim i als ports.
- > Reparació, manteniment i reformes d'embarcacions (*repar & refit*).
- > Turisme actiu, familiar i empresarial vinculat a activitats al mar.
- > Projectes de cooperació empresarial i cooperativització en àmbits com la pesca, activitats auxiliars de la indústria de drassanes, xàrters, ports i clubs nàutics o formació monitoratge en esports nàutics per a persones amb discapacitat.
- > Salut, talassoteràpia i benestar.
- > Comerç i serveis.

El sector manté al Maresme determinades activitats tradicionals relacionades amb els ports:

Gestió i dinamització de Ports. *Smart ports*.

Drassanes: construcció d'embarcacions esportives, d'esbarjo i professionals.

Reparacions, manteniment i reforma d'embarcacions.

Indústria auxiliar.
Pesca i aqüicultura
Activitats esportives.

El clúster determina com a nous sectors i activitats emergents i amb potencial:

- > En els serveis:
 - Serveis relacionats amb l'activitat de creuers.
 - Altres serveis portuaris
 - Talassoteràpia, turisme i salut.
 - Estacions nàutiques.
 - Esdeveniments esportius.
- > En l'àrea industrial:
 - Noves tecnologies.
 - Tèxtils tecnològics.
 - Disseny i arquitectura naval.
- > Recursos marins:
 - Aqüicultura.
 - Energia.
 - Biotecnologia marina.
- > A l'àrea de formació i recerca:
 - Educació i formació nàutica, esportiva i de cultura del mar.
 - Teràpies i nutrició marines.
 - Ciències del mar.
 - Biotecnologia marina.
 - Management* marí.

Dins del turisme actiu, és oportú sumar el nombre d'activitats i esdeveniments relacionats amb el mar que sent majoritàriament de caràcter esportiu també generen un important moviment i atractiu. Amb dades del 2013, es va recollir un total de 16 esdeveniments, comptant la meitat d'ells amb un bagatge al territori de més de 5 anys.

Es poden destacar esdeveniments com la *Challenge* Costa de Barcelona-Maresme amb dues edicions anuals en les què participen el Consell Comarcal del Maresme, el Consorci de Promoció Turística Costa de Maresme i l'Ajuntament de Calella. La seva finalitat és impulsar el turisme esportiu amb incidència en els municipis pels quals s'esdevé la prova, les fires nàutiques que se celebren a diverses localitats i les distingides regates i competicions nàutiques.

Respecte a la formació, i vinculació amb la formació d'oci i esbarjo, a la comarca hi ha una àmplia tradició vinculada a les activitats marítimes de lleure, especialment vela, a les que se sumen altres activitats nàutiques. Els principals centres d'activitat nàutica són els clubs existents als ports. El 2012 es registrava un total de 163 activitats, i l'evolució del nombre d'alumnes

matriculats va passar de 1.169 el 2008 a un total de 1359 al 2012, amb un creixement del 16,25%. A aquesta activitat es necessari sumar l'oferta de les empreses, bàsicament centres de busseig i empreses que ofereixen sortides en vaixell.

Finalment, respecte a la formació reglada, i considerant el sector turístic dins dels àmbits marítim, se sumen el Grau de Gestió Hotelera i Turística de l'Escola Universitària d'Hostaleria i Turisme de Sant Pol, així com els recents estudis impartits des de Tecnocampus Mataró-Maresme del Grau en Turisme i Gestió d'Oci i la doble titulació del Grau en ADE i Gestió de la Innovació i Turisme i Gestió del Lleure. Dins de l'Escola Superior de Ciències de la Salut s'imparteix el Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport amb una menció especial d'esports nàutics. Durant el 2013 se suma una nova titulació, Ciències de l'activitat física i de l'esport.

A aquestes cinc claus econòmiques s'hi afegeix una **clau complementària, Maresme productes de la Terra**, que sent menor sota criteris econòmics, dóna a la comarca caràcter i té la possibilitat de completar i generar sinergies amb les claus anteriors.

Des d'una perspectiva històrica el Maresme està vinculat a la terra, malgrat que avui els nivells d'activitat, de rendibilitat i d'ocupació siguin molt reduïts.

Per la configuració de les explotacions i les característiques dels àmbits de producció, el sector agropecuari s'estructura sobre la base d'un empresariat individual i l'autoocupació.

El sector s'estructura fonamentalment a través del treball autònom. El nombre de companyies mercantils i persones assalariades són escasses en relacions amb els empresaris individuals que operen en l'agricultura, ramaderia i pesca.

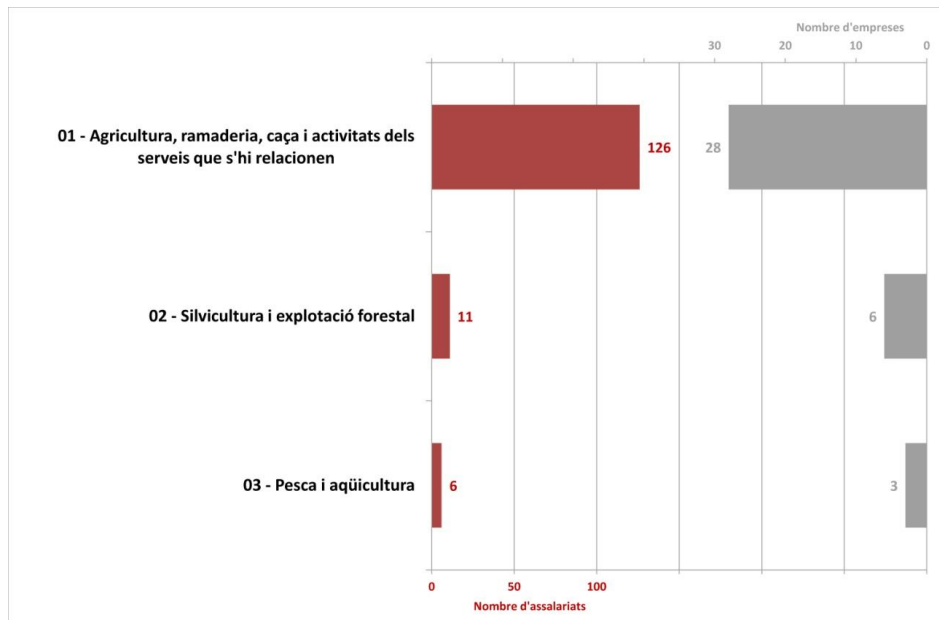
El 88,1% de les persones treballadores del sector es troben d'alta en les empreses de la divisió 01-Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats, que al seu torn representen el 75,7% del total d'aquesta secció. A nivell empresarial, les divisions 02- Silvicultura i explotació forestal i 03- Pesca i aqüicultura tenen una presència gairebé testimonial, ja que no hi ha més de 9 empreses en aquestes activitats en conjunt.

A nivell d'activitat, destaquen les activitats 013-Vivers i conreus de plantes ornamentals amb el 49,7% de la mà d'obra empresarial del sector, i la 014-Producció ramadera amb el 24,3% del total de comptes de cotització de la secció A.

El treball autònom al sector registra una evolució d'aquests autoocupats en els 5 últims anys es clarament negativa, amb una reducció bruta de 19,1% entre el primer trimestre del 2008 i el primer de 2013.

Adicionalment, si es consideren els prop de 300 treballadors afiliats al règim especial del mar al Maresme es té que, el 50% es concentren a Arenys de Mar i el Masnou: 95 a Arenys de Mar (el 32,3% del total) i 59 al Masnou (el 20,1% del total). De la resta dels municipis destaquen únicament, Sant Andreu de Llavaneres, amb 34 treballadors afiliats a aquest règim (l'11,6% del total), i Sant Pol de Mar, amb 13 treballadors afiliats (el 4,4% del total).

Maresme. Agricultura, ramaderia i pesca. Nombre d'empreses i persones assalariades per divisió CCAE'09. 2013 (1T)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social.

Cal destacar el projecte PRODUCTES DE LA TERRA MARESME. Aquest projecte té com a principal objectiu posar en valor els productes d'artesania alimentària que es fan a la comarca i ajudar els productors alimentaris de qualitat del Maresme a comercialitzar els seus productes.

El Consell Comarcal del Maresme, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, van iniciar aquest projecte el 2008. El 2010 es va constituir la Xarxa de Productes de la Terra i avui és un projecte plenament operatiu.

Dins d'aquest programa, s'apunten les següents accions, entre altres:

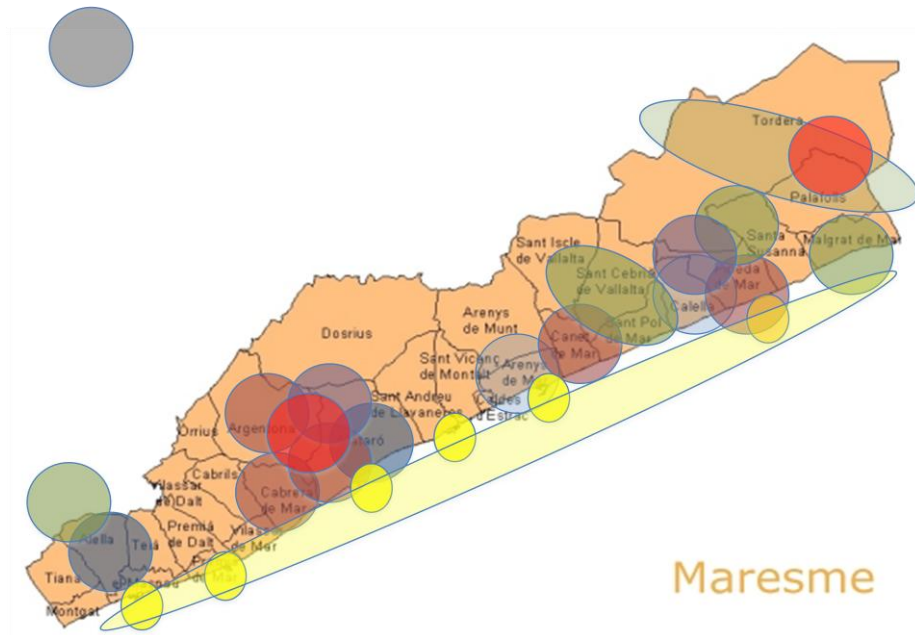
- > Elaboració i manteniment del Cens de Productors
- > Programa de formació específica adreçada als empresaris/es pertanyents al Cens, centrada en els àmbits de millora de la producció i comercialització.
- > Edició de diversos catàlegs i publicacions de Productes de la Terra i Artesania Alimentària del Maresme i el Catàleg de dolços del Maresme, a més dels calendaris de 2011, 2012 i 2013.
- > Col·laboració amb el Consorci de Promoció Turística per a la promoció de diverses Jornades i Fires gastronòmiques, i encaren el futur amb més de reptes.

A aquesta iniciativa s'hi sumen els MERCATS DE PRODUCTES DE LA TERRA, impulsada per municipis com Argentona, Montgat, Tiana i Arenys de Mar; programes de qualitat de productes agroalimentaris i ramaderia promoguts per Tordera, o els diferents projectes que estan vinculats

amb el desenvolupament i potenciació del turisme rural, enogastronòmic - comptant com a motor la bona qualitat i varietat dels productes i la D.O. Alella-.

*L'aposta en aquest node d'activitat es fonamenta en projectar el territori des de la qualitat dels seus productes **Made in Maresme***

Des d'un punt de vista gràfic el conjunt d'enclavament econòmics del Maresme quedaria representat de la següent manera:

Amb Tres Estratègies d'Intervenció

E1. MARESME, TERRITORI D'INNOVACIÓ, CREATIU I SOSTENIBLE, que planifica el seu desenvolupament creant espais en els quals les idees es converteixen en projectes; espais molt flexibles i d'alta permeabilitat; un territori que projecta una imatge atractiva per a la inversió i el talent.

E2. LA COMARCA EXPLORA, INVERTEIX EN TU I AMB TU, perquè crea entorns col·laboratius, incentiva l'arribada de noves empreses i el seu arrelament al territori; t'acompanya en l'exploració de noves línies de productes, serveis i l'abast de nous mercats; perquè impulsa una economia sostenible.

E3. MARESME, TERRITORI D'OPORTUNITATS, perquè és un territori despert a les idees, al talent i l'impuls de les empreses que es comprometen amb el territori, que ofereix serveis, espais físics i virtuals, per al desenvolupament de les persones amb iniciativa i l'impuls d'activitats emprenedores.

... I Tres Motors,

A. MARESME INNOVA, referit a un estat i un espai de constant atenció al procés d'innovació tant des de la innovació en el procés empresarial i productes com des de la mirada de la innovació al territori i en el seu govern. Es consolida el Maresme com a punt d'acollida de centres de recerca i grups de treball vinculats amb sectors econòmics més tradicionals en l'estructura econòmica de la comarca i sectors incipients. *MARESME INNOVA*, serà una expressió que és en aquest territori on es produeix la innovació i la seva transferència aplicada a les empreses, a la qualitat de vida de la ciutadania, al territori i a la pròpia manera de governar.

B. MARESME EN FORMA, vinculat amb les activitats formatives, es focalitza en dos eixos d'intervenció:

1. Oferir formació adequada per satisfer necessitats avui i per generar el capital intel·lectual que permeti poder indagar en nous sectors emergents.
2. Connectar processos de formació amb les necessitats de les empreses, tant dels seus directius com dels recursos humans actuals i potencials. En el marc d'aquest motor serà necessari impulsar dos grups d'actuacions. Un primer grup vinculat a la formació empresarial, de les persones que estan treballant, que tenen una empresa o que volen crear la seva pròpia ocupació. I un segon grup d'actuacions que consistiran en l'adequació del trajecte curricular de les persones a necessitats específiques d'empreses que es converteixen en els seus mentors.

C. MARESME, GOVERN OBERT que suma capacitats i compromisos institucionals de les diferents instàncies de govern garantint un marc constant de suport, estímul i incentius a l'activitat econòmica.

3. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ

E1. EL MARESME TERRITORI D'INNOVACIÓ, CREATIU I SOSTENIBLE

CLAUS

El territori com a agent econòmic.

Els municipis de la comarca es converteixen en centres de negocis, de grups de recerca i centralitat científica.

L'oportunitat de disposar d'infraestructures econòmiques que convidin a que s'ubiquin noves empreses de nous sectors i la relocalització d'empreses vinculades a sectors econòmics tradicionals.

És el moment d'atreure inversions oferint un territori T3: Talent, Tolerància i Tecnologia⁷

El compromís de les empreses, les institucions i els actors amb el territori, generant centralitats econòmiques.

PROGRAMES/PROJECTES

1. POLÍGONS

- A.** Elaboració d'un Mapa Comarcal de polígons d'activitats econòmiques qualificats i classificats. Un dels aspectes assenyalats en el diagnòstic és l'existència de diversos estudis que ofereixen molta informació, tot i que no sempre prou articulats, i avui la gestió del sòl industrial, l'atracció empresarial i els ajuts per a la seva ubicació responen a la gestió de cada municipi i per tant sense visió comarcal.

Cal elaborar un mapa des de tres òptiques:

- a. *La capacitat d'atracció d'empreses* com a conseqüència de la seva proximitat als pols Barcelona- Girona i les millores a introduir perquè de manera efectiva es puguin beneficiar d'aquestes centralitats.
- b. *El nivell d'especialització actual i la possibilitat futura d'enfortir districtes econòmics singulars* dins del Maresme vinculats als Enclavaments Econòmics, facilitant la instal·lació d'empreses ja existents i de noves. Fins fa poc l'arquitectura i l'urbanisme dels polígons no ha estat un element

⁷ Estratègies competitives. Richard Florida, Cities and the creative class.

rellevant. Avui, en canvi, és un factor que millora l'atractiu i per tant d'acollir unitats empresarials emblemàtiques.

- c. *Situació actual i plans de millora.* Cal analitzar les comunicacions, els equipament i l'urbanisme industrial, així com valorar els serveis que s'ofereixen als propis polígons i, si escau afavorir la creació d'unitats de conservació i gestió dels mateixos. No només cal tenir infraestructures econòmiques sinó que han de ser de qualitat i sostenibles.

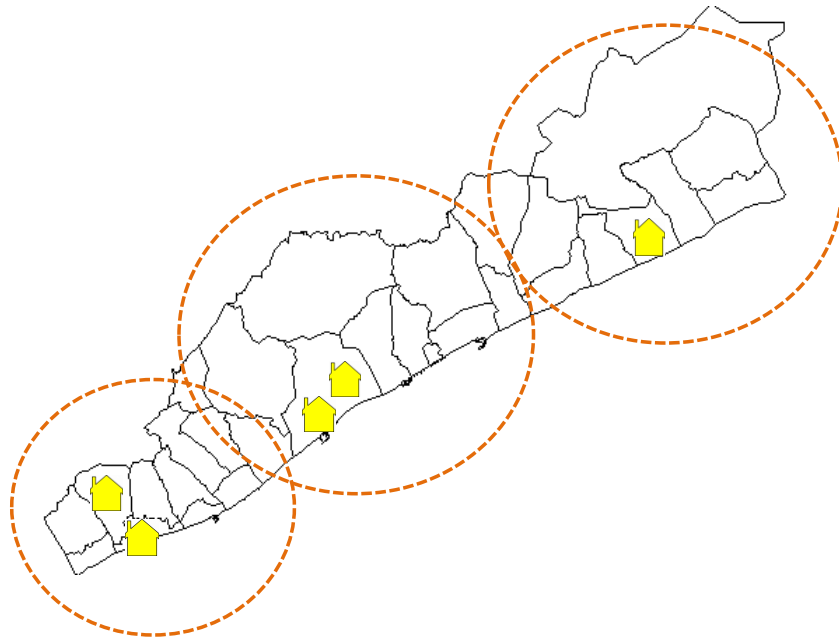
- B. Posada en marxa d'una eina comarcal de gestió dels polígons d'activitats econòmiques.

2. ESPAIS IT

Promocionar el Maresme com a centre de negocis i susceptible d'activitats congressuals i turisme científic requereix **l'elaboració d'un catàleg d'espais IT** susceptibles d'acollir esdeveniments de gran format, workshops de petita dimensió, celebració de reunions, establiment de videoconferències i espais link, realització de presentacions o la disposició de despatxos equipats, seran alguns dels recursos i serveis que es poden incloure.

3. CENTRES D'EMPRESSES COM A VIVERS PER A LA CREACIÓ I ACCELERACIÓ DE NOVES ACTIVITATS I DE LES QUE ESTIGUIN RELACIONADES AMB ELS ENCLAVAMENTS ECONÒMICS

La comarca compta amb quatre centres o viviers d'empresa donant cobertura tant el nord, com al sud i el centre de la comarca als que es suma el viver del TecnoCampus i els centres d'allotjament empresarial.

Actualment, la planificació de les necessitats - oportunitats dels centres d'empresa i la seva pròpia gestió respon de nou a una òptica majoritàriament local, pròpia de cada municipi. Articular un projecte global de territori combinat amb certs nivells d'especialització requereix que la gestió dels espais també respongui als tipus d'activitats empresarials i les seves necessitats específiques.

Cal, per tant, adoptar una visió global i, al mateix temps, serà de gran impacte que es pugui generar certa especialització en els centres d'empreses vinculats amb les activitats que s'han assenyalat com a enclavaments econòmics del Maresme.

4. LA CLAU ÉS AL MARESME. MC3

Tenint noves i diverses perspectives econòmiques que queden recollides dins d'aquesta estratègia de desenvolupament econòmic local, es pretén donar un impuls a les oportunitats i enfocar accions que ja s'estan posant de tal manera que impulsin la creació d'agrupacions i centralitats territorials que impulsin la constitució de clústers d'activitat.

En aquesta proposta s'inclouen **fins a quatre clústers que es desenvolupen en diferents punt de la comarca i amb pluralitat d'actors.**

SALUT, amb l'articulació de salut- serveis socials; salut - bellesa i benestar.

Prenent com a punt de partida el TIC SALUT que es promou des del Tecnocampus i que combina tecnologia, innovació i salut; l'oferta formativa que s'està donant a l'Escola Superior de Ciències de la Salut del Tecnocampus i els diferents grups de recerca en l'àmbit de la salut i el benestar; el Consorci Sanitari del Maresme -Fundació Salut, així com els diferents projectes empresos per CETEMMSA que també està dins de les instal·lacions del Tecnocampus - Discover, Temis, Pols a Pols, CV Remod, i tenint en

compte que la gran majoria de les activitats econòmiques vinculades amb l'activitat sanitària i serveis socials estan ubicades a Mataró, converteix aquesta ciutat- i el Tecnocampus en particular- en una infraestructura clau per poder acollir el desenvolupament d'aquest clúster d'activitats.

Un clúster que per desenvolupar la part corresponent a salut - bellesa – benestar pot generar una antena a la zona nord del Maresme, concretament vinculant als municipis de Calella, Pineda - que compta amb un viver d'empreses, Santa Susanna i Malgrat de Mar.

CENTRE GASTRONÒMIC I D'ALIMENTACIÓ, que pren com a centre l'Escola Universitària d'Hostaleria i Turisme de Sant Pol; que combina la part de gastronomia amb línies de recerca i innovació i amb una constant investigació en tècniques alimentàries. Al Maresme es concentra un important volum d'instal·lacions i iniciatives de mercats que comprenen municipis tant de costa com d'interior amb capacitat per ser antenes d'aquest clúster .

MARESME NÀUTICA, capitanejat per la iniciativa MaresmeMes, agafant com a centralitat els espais secs dels ports esportius no només per desenvolupar activitats vinculades amb la pròpia operativa dels ports/serveis a les embarcacions, sinó per a albergar activitats econòmiques enllaçades dins del clúster i que no són tan tradicionals vinculades a salut - bellesa i teràpies alternatives, per exemple o activitats formatives altament especialitzades, per exemple.

CAPITAL TÈXTIL amb un punt inicial al Clúster del GÈNERE DE PUNT DEL MARESME, format pel Tecnocampus, ASEGEMA, CETEMMSA, i amb noves aplicacions d'SMART tèxtils a l'aeronàutica, la salut, la seguretat a l'automoció o en teixits agroindustrials. Es planteja la consolidació d'un clúster amb dues referències territorials ubicades en l'eix Mataró - Canet, emplaçament de l'Escola Tèxtil i Centre d'Investigació i Transferència de Tecnologia Tèxtil; i es proposa la vinculació a instituts tecnològics com l'Institut d'Investigació Tèxtil i Cooperació Industrial, INTEXTER.

E2. EL MARESME EXPLORA, INVIERTEIX EN TU I AMB TU

CLAUS

És hora de millorar la competitivitat del teixit empresarial existent, de buscar nous mercats i d'apostar pel desenvolupament de nous productes i serveis; és hora de la diversificació productiva.

Ara cal crear entorns locals col·laboratius que afavoreixin la generació de noves oportunitats. Cal incentivar l'arribada de noves empreses i el seu arrelament al territori

PROGRAMES / PROJECTES

5. EL MARESME COMPETEIX

Cal enfortir la capacitat de les empreses per actuar i planificar-se des d'una perspectiva global, amb una adequada anàlisi de la conjuntura, coneixent i sent partícips de les línies d'investigació, de projectes que altres operadors i institucions presents al territori estan desenvolupant i acompanyant els talents que es van gestant.

Dins d'aquest programa s'inclouen projectes com,

- A. **El Maresme T'Informa**, amb instruments tan rellevants com el informes i tasques d'anàlisi elaborats per l'Observatori de Desenvolupament Local del Maresme i amb la possibilitat de poder elaborar un directori consolidat de les activitats econòmiques que hi ha al Maresme amb la introducció dels principals productes i serveis.
- B. **El Maresme Et Connecta**, que inclou dos grups d'actuacions: un primer grup vinculat a la creació d'espais de connexió entre grups de recerca, programes i grups empresarials que estan desenvolupant projectes. Un segon grup consistent en l'obertura de formacions molt especialitzades i dirigides a poder convertir les investigacions en aplicacions empresarials.
- C. **El Maresme T'Acompanya**, una iniciativa que engloba al seu torn tres grups d'actuacions :

Aprenent de les Experiències, consisteix en oferir a les empreses que *estan immerses en processos de canvi, transformació o en dinàmiques d'acceleració*, assessorament personalitzat i acompanyament en tot el procés de canvi. En aquesta línia és molt interessant el treball que desenvolupa SECOT, FAGEM, les iniciatives de l'àrea d'empresa del Consell Comarcal i els programes impulsats des dels mateixos municipis a títol d'exemple. És una iniciativa de gran valor per accelerar la consolidació i el creixement d'activitats empresarials vinculades sectors com el turisme en segments com el cultural o el turisme rural -natura a títol d'exemple.

Acompanyament per identificar i participar en els fòrums firals i activitats de comercialització més adequades; seguiment de les tendències i identificació d'espais d'oportunitats.

Especialització, del servei d'empreses que es desenvolupa des d'instàncies municipals i altres actors. Si bé pràcticament la totalitat dels municipis del Maresme disposen de centres de promoció econòmica, el servei d'empresa és el

que compta amb menys cobertura. Cal definir aquest servei des d'una òptica comarcal, aprofundint en el tipus de servei que presten/es poden prestar i podent fins i tot analitzar que sigui un servei mancomunat i que pugui generar unitats de servei a les empreses en el territori vinculades amb l'especialització a la qual està tenint amb la generació de clústers.

6. EL MARESME UN ENTORN COL·LABORATIU

Dins d'aquest programa s'inclouen quatre projectes:

- A. **Govern en Línia.** Una de les demandes de les empreses és poder tenir una interlocució fàcil i àgil amb l'administració única. Ser un territori competitiu implica tenir un govern digital que estigui a prop de l'empresariat instal·lat i el que vol situar-se a la Comarca facilitant els tràmits i el procés d'implantació.
- B. **El Maresme és la teva Xarxa.** Es proposa impulsar la interrelació entre les empreses per generar un coneixement mutu de les oportunitats; promocionar l'increment de la productivitat i la possibilitat de desenvolupar nous productes, així com poder posicionar-se en nous mercats.
- C. **Banc d'Oportunitats.** Les empreses col·laboren en la mesura que aquestes estratègies els permeten arribar allà on no ho poden fer des de la individualitat. Per a això conèixer-se i poder tenir informació de les oportunitats que s'estan gestant és una via crítica per poder marcar estratègies col·laboratives. Per a això es proposa la creació d'una plataforma d'oportunitats d'empreses de la comarca.
- D. **Finances.** Una de les preocupacions destacades per les empreses, tant en el desenvolupament de les seves empreses com en la consolidació de les seves activitats econòmiques és la dificultat per poder accedir a fonts de finançament. Dins d'aquest projecte s'inclouen tres accions:
 - a. Identificació de línies de finançament específiques: préstecs preferents, contacte amb inversors i xarxes de microcrèdits.
 - b. Informació sobre les convocatòries d'ajuts i subvencions: assessorament per presentar projectes a licitacions i/o línies de subvenció, fomentant la participació en projectes de caire internacional. (H2020).
 - c. Formació específica a l'empresariat.

7. EL MARESME EN_CLUSTER

La generació de clústers requereix generar confiança i compromís; identificar els grups d'activitat que es relacionaran - i fins i tot definir seccions dins del clúster; unir les empreses, la investigació, sumant grups de recerca i enfortir la cooperació. S'han identificat pel Maresme activitats clau i s'ha elaborat una primera proposta de quatre clústers que han de ser constituïts o, si és el cas, objecte d'un major anàlisi i impuls. Dins d'aquest programa cal definir un pla de dinamització individualitzat i un programa operatiu adequat que, oportunament, ha de ser formulat i posteriorment implementat -des d'una acció de participació i concert d'actors públics i privats que poden exercir un lideratge clar i amb una àmplia implicació del territori en el qual es van a situar els nodes - agrupacions territorials de l'activitat del clúster.

Dins d'aquest programa es recullen tota la mecànica d'impulsar els clústers.

8. EL MARESME ÉS LA TEVA SEU

Desenvolupar econòmicament el Maresme requereix una política decidida per a l'atracció d'inversions, promocionant la seva situació geoestratègica respecte a Barcelona i la seva excel·lent ubicació al corredor mediterrani. Aquest programa acollirà aquelles actuacions que estiguin encaminades a posar en valor de referència a la comarca en certes activitats que s'agrupen en clústers, la disposició d'un entorn favorable a la innovació i creativitat, així com la convergència de governs compromesos i facilitadors de l'arribada de noves empreses⁸.

E3. MARESME, UN ESPAI PER LES IDEES, ELS PROJECTES I LA INNOVACIÓ

CLAUS

El Maresme té una població jove, amb capacitat d'emprenedora i que necessita reinventar després de les crisis del tèxtil i de la construcció.

La Comarca compta amb elements d'identitat territorial que li permeten explorar nous desenvolupaments econòmics acompanyats de la cooperació públic privada.

És el moment d'enfocar una adequada coordinació dels recursos de promoció econòmica.

És hora de poder disposar de talents formats i preparats per impulsar noves iniciatives empresarials.

⁸ Programa que encaixa amb PAE's – Elaboració d'un mapa comarcal i Govern en línia

9. EL MARESME EMPRÈN

La confluència d'actors, programes i recursos, converteixen el Maresme en un territori amb un rellevant potencial per ser molt dinàmic des de l'òptica emprenedora. Dins d'aquest programa s'inclouen aquells projectes i actuacions que s'encaminen a,

- A. **L'Administració emprèn amb tu⁹.**
- B. **Coordinació - i especialització - de la xarxa de serveis d'emprenedoria:** anàlisi dels serveis, nivells de cobertura, qualitat i capacitat d'adaptació i donar resposta a iniciatives empresarials que estiguin lligades a les agrupacions econòmiques i clústers emergents.
- C. **Vivers en xarxa.** Formulació d'un pla comarcal que defineixi, racionalitzi i s'especialitzi les infraestructures existents, així com la tipologia de serveis que es brinden d'acord a les seves característiques.

10. EL MARESME PREPARA_T

El procés de creació d'empreses requereix persones formades i serveis d'assessorament adequats. Amb aquesta finalitat, dins d'aquest programa s'enllacen actuacions que giren entorn de la formació i, entre elles es poden destacar

- A. Iniciatives de capacitació per als emprenedors i futurs directius.
- B. Formació per als propis agents de desenvolupament local. En l'anàlisi realitzada es conclou que els equips tècnics dels serveis empresarials és molt reduït i amb escassa especialització. Cal millorar la formació i orientar-la cap a les demandes dels emprenedors i la detecció d'oportunitats.
- C. Projecte ERAMSUS + per emprenedors que els permet poder acompanyar el procés de creació de la seva pròpia empresa amb estratègies de mentoring consistents en l'acompanyament per part d'empresaris i directius experimentats.
- D. Projecte TWINNING, EXPERIÈNCIES CITY TO CITY

11. EL MARESME FOMENTA LA CULTURA EMPRENEDORA

Crear i fomentar territoris emprenedors és una tasca de llarg termini i de compromís des d'edats primerenques. Amb aquest programa es pretén fomentar i desenvolupar actituds com la

⁹ Es relaciona amb el Govern en línia

creativitat, l'interès per la innovació, la investigació i la ciència; l'interès pel món de l'empresa expressada en compromís i en cooperació.

Es pretén treballar la capacitat emprenedora tant en els nivells de Batxillerat com en els propis centres universitaris, donant suport a iniciatives com les que estan impulsant actors com TecnoCampus, a títol d'exemple.

12. EL MARESME T_AVALA

Una de les primeres barreres en el procés d'emprenedoria és poder aconseguir el finançament necessari. Dins d'aquest programa s'inclouen tres grups d'activitats:

- A. Recerca d'ajuts i subvencions, així com facilitació de línies de finançament per a la posada en marxa de negocis. Es proposa la signatura de línies específiques més favorables amb entitats bancàries presents al territori per a aquelles iniciatives empresarials que adquireixen arrelament al territori.
- B. Obertura d'una bossa d'inversors - celebració de sessions B2B
- C. Programes d'Àngels Inversors. Clusteritza't.